కవితా! మార్చి 2018

సమకాలీన కవితల కాలనాళిక

54

దేవిప్రియ
ప్రత్యేక సంచిక

అడివి

దేవిప్రియ

అడివీ
నువ్వంటే నా కిష్టం.
గార్డెన్ రెస్టారెంట్ చల్లగాలిని
రుచి మరిగినవాణ్ణి నేను,
ఫ్యాను విసిరే చల్లగాలిలో
శరీరాన్ని ఆరేసుకోడానికి
అలవాటు పడ్డవాణ్ణి నేను
అయినా, అడివీ
నువ్వంటే నాకిష్టం.
రేపటి దేశానికి
ఈనాటి తల్లివి నువ్వు
రేపటి ఆకాశానికి
ఈనాడే పూచిన సూర్యపుష్పానివి నువ్వు
అడివీ, నీ పేరు వింటేనే
నాకు పూనకం వస్తుంది.
నీ ముళ్ళ ఒడిలో నావాళ్ళు విశ్రమించారు
నీ చల్లని కనురెప్పల నీడలో
నావాళ్ళు సేదదీరారు
నీ కొమ్మలే నీ ఆకులే
నీ గాలులే సాక్షిగా
నావాళ్ళు ఒరిగిపోయారు
విల్లనంబులూ తుపాకులూ
జార విడిచారు,
అడివీ నా అడివీ
ఆ బాణాలు యేరివుంచు
ఆ ఆయుధాలు దాచివుంచు,
నీతోడు అడివీ
ఈ దేశాన్ని,
ప్లాస్టిక్ తీగల విషపుష్పాల ఉద్యానవనాల నుంచి
కాపాడడానికి,
ఏదో ఒకనాడు
నేను నా సాయమే కోరతాను.■

(‘అమ్మచెట్టు’ నుంచి)

బాల్యరంజాన్

దేవిప్రియ

రంజానంటే నాకు
ఖసీదాలు పాడుకుంటూ
తప్పెట వాయించుకుంటూ
తొలి వెలుగుకంబళి కప్పుకుని
మా అమ్మయిచ్చే ‘హదియా’ కోసం వేచివుండే
ఫకీరు –

రంజానంటే నాకు
మా అమ్మ సుతారపు చేతుల మధ్యలోంచి
ఖర్జూరపు రంగు బల్ల అంచుల నుంచి
వానచినుకుతీగల్లా జారే,
నా చిన్నారి చెల్లి ఒంటిరంగులో వున్న సేమ్యాలు –

రంజానంటే నాకు
మసీదు బురుజు మీంచి
పావురాయి ఎలుగెత్తి పాడే అజా –
రంజానంటే నాకు
మా ‘బాబా’ కొని తెచ్చే కొత్తబూట్లు,
అత్తరు రాసిన రంగుల అమెరికన్ బుష్‌షర్టు,
ముఖమల్‌మెరుపుతో
సూర్యుడిలా వెలిగిపోయే కుచ్చుటోపీ ■

(‘తుఫాను తుమ్మెద’ నుంచి)

మానవాత్మను తాకగల సునిశిత కవిత్వం

ఖాదర్ మొహియుద్దీన్ 90009 76999

ఆధునిక తెలుగు కవిత్వానికి ఒక తాజాదనాన్నీ, అభివ్యక్తికి అతి నాజూకయిన ఒక నిజాయితీనీ, పాఠకుడిని భావుకుడిని చేసే ఆత్మీయమయిన ఒక అమాయికత్వాన్నీ అందించిన కవి దేవిప్రియ. దేవిప్రియ కవిత్వం పదాల రణరంగంలా వుండదు.

చాలామంది ప్రముఖుల కవిత్వాలలో తరచుగా తారసపడే శబ్దాల ట్రాఫిక్ జామ్ ఈయన కవిత్వంలో మచ్చుకయినా కనిపించదు. తొలిపొద్దు సంధ్యలో సేదదీరేందుకు బయలుదేరిన సుతిమెత్తని పాదాల అలికిడిలా సున్నితంగా మన కర్ణపుటాలను తాకుతాయి దేవిప్రియ వచనపద్యాలు. కోమలమయిన కవితావాక్యాలు చిమ్మచీకట్లను ఛేదించుకుంటూ వెలుగుల తీరాలదాకా తీసుకువెళతాయి. దేవిప్రియ కవిత్వంలో భావచిత్రాలు మనల్ని మంత్రముగ్ధుల్ని చేస్తాయి. కొత్తగా, వింతగా ఈ లోకాన్ని వీక్షించే దేవిప్రియ కవిత్వం ఒక నిర్దిష్టమైన అర్థంలో విస్మయావేశాల కవిత్వం. దృశ్యజగత్తులోని ప్రతి కదలికనీ తన అంతరంగంలో పదిలంగా అలంకరించుకుంటూ వాటిని సందర్భోచితంగా సద్వినియోగం చేసుకునే సదవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తుందేమో అనిపిస్తుంది. తనవద్ద వున్న నిధులను గురించి దేవిప్రియ యేమయినా చెప్పివుండవచ్చునుగానీ నిజానికి ఆయన సముపార్జించుకున్న సంపద ఆయన మనిషినీ, ప్రకృతినీ, మొత్తంగా సృష్టినీ దర్శించే ఆయన చూపులోనే నిక్షిప్తమై వుంది. ప్రతీ వస్తువునీ ఒక ఉదాత్తమయిన మెటఫర్‌గా మాత్రమే చూడటంలోనే వుంది. ఆ చూడటంలో ఒక ఆశ్చర్యం, ఒక విస్మయం, ఒక పులకరింత వుంటుంది. వాటి అభివ్యక్తిలో ఒక మృదుత్వం, ఒక తాజాదనం, ఒక అధివాస్తవిక శబ్దచైతన్యం వుంటుంది. అదే ఈ కవి తనకుతానుగా సమకూర్చుకున్న అతి విలువయిన సంపద.

దేవిప్రియ కవిత్వంలో కనిపించే 'క్రాఫ్ట్‌వాల్యూ'తోపాటు 'కంటెంట్ వ్యాల్యూ' కూడా ఎంతో గంభీరమైనదీ, ఉదాత్తమైనదీ. ఒక సాధారణమయిన నీటిబొట్టుతోపాటు కన్నీటిచుక్క గ్రావిటీని సయితం గుర్తించగల కవి. తన ప్రత్యేక కవితాశిల్పం ద్వారా చిరుగాలి తాకిడికి సైతం ప్రకంపించే మనిషి అంతశ్చేతనలోని అతి సున్నితమయిన సితారు తీగెలను తాకగల శక్తి దేవిప్రియ అభివ్యక్తికి వుంది. ఆయన కవిత్వాన్ని అల్లే తీరు మన ఆధునికత అంత కొత్తది. మన స్మృతిపరంపర అంత పాతది. కవిత్వంలో ఆయనది స్వచ్ఛమయిన రుజుమార్గం. "నిరంతరం మస్తిష్క తటాకంలో పొంగిపొర్లటానికి తన్నుకులాడుతున్న తీవ్రభావనలకి" అక్షర రూపాలు దేవిప్రియ కవితలు.

అనేకానేక క్రాంతులు, భ్రాంతులకు ఆలవాలమయిన ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో కళ్ళు తెరచి, తనచుట్టూ ఊపిరి సలపనీయని రకరకాల సిద్ధాంతాలు, పార్టీల రేఖాచంక్రమణాలు, ఆచరణలు, అస్తిత్వచైతన్యాల సందోహంలోనూ ఏమాత్రం గందరగోళానికి గురికాకుండా స్థిమితంగా తనదయిన మార్గాన్ని తానుగా నిర్మించుకుని స్థిరంగా నిలబడినవాడు. దాదాపుగా అయిదు దశాబ్దాల తన కవితాప్రయాణంలో కొత్తకొత్త దారుల్నీ, ధోరణుల్నీ గుర్తిస్తూ, సమాదరిస్తూనే తనదయిన స్వంతమార్గాన్ని

గాలిరంగు

దేవిప్రియ

ప్రవక్తలు పారిపోతారు
స్వాప్నికులు సిలువలెక్కుతారు
నియంతలు త్యాగ పురుషుల వెనుక శరణు
తీసుకుంటారు
రక్తపిపాసులు చేతిలో పుష్పగుచ్ఛాలతో
తిరుగుతారు
జాతి ఆకాంక్షను కొందరు
సముద్రాలకావల మర్రిచెట్టు తొర్రలలో
దాచిపెడతారు
చాకిరి చెరువులలో
ఎర్రతామరలు విప్పారుతూనే వుంటాయి...
అభినవ అంబేద్కర్‌లూ
చొక్కా మడత నలగకుండా
గాలిలో ఏరేగుతారు,
పొలాల పురుగుమందు చావులూ
ఆదివాసీ తిరుగుబాట్ల దారులూ
దగ్ధమవుతున్న అరణ్యాలూ, రగులుతున్న
పర్వతశ్రేణులూ
నవభారత నిర్మాణ నినాదాల కంటికి కనిపించవు
వేదికలూ నివేదికల మధ్య
ప్రశ్నలూ జవాబుల మధ్య
నిరుపేద భారతం నలిగి
నరకం అనుభవిస్తూ వుంటుంది
రామ్‌లీలా మైదానం ఒక్కటే
జాతీయ ప్రత్యక్ష ప్రసారాల
ప్రాధాన్యత అవుతుంది
కాశ్మీరం, కలహండీ
విదర్భ, తెలంగాణ, అరుణాచల్, అస్సామ్ అన్నీ
మన ఆలోచనల ఆవరణ బయటే
తిరుగుతుంటాయి
నాగాల నాగరికత
ఆటవిక ఆయుధ ఉన్మాదంగా
ప్రచారమవుతుంటుంది
నిస్సహాయంగా నువ్వూ నేనూ
నిస్సహాయంగా అతడూ ఆమే
నిస్సహాయంగా నింగీనేలా...
గాలిరంగునైనా ఊహించగలను కానీ
రానున్న రేపటి రూపే చూపుకందడం లేదు...!■

('గాలిరంగు' నుంచి)

సంగీత సూర్యుడు

దేవిప్రియ

శబ్దం ఇంత తియ్యగా
యెప్పుడూ లేనట్టు,
చలిగాలి యింత నులివెచ్చని
సెగలా యెన్నడూ తాకనట్టు
మేను జలపాతంలా పడిపోతున్నట్టు
నేను విమానంలా టేకాఫ్ చేస్తున్నట్టు,
బిస్మిల్లా,
నీ షెహనాయీ కొనమీద
బొంగరంలా తిరుగుతోంది భూగోళం!
షెహనాయి
నీ కంఠస్వరమై
నీ కాళ్లూ చేతులై
నీ చూపై
నీ శరంరలో ఒక భాగమై
నువ్వే షెహనాయీవై
కనుచూపు మేరంతా

యుద్ధం చేస్తూ శాంతిని కోరే కవి

ఓల్గా 98490 38926

'నేనింకా కలలు కంటున్నాను
నేనింకా నన్ను నేను తొలుచుకుంటున్నాను
నేనింకా అనుక్షణం దహనమవుతున్నాను
నేనింకా నిరంతరం మునిగి తేలుతున్నాను
పద్యం రాసిన ప్రతిసారీ
నేనిప్పటికీ భస్మమై మళ్లీ రూపొందుతున్నాను"

– దేవిప్రియ

కవిత్వం కోసం తపన చెంది, దహించుకుపోయి, 'గాలిరంగు'ల మూలాల్ని తెలుసుకుని, నిరంతరం కవిత్వమైపోగల మనిషి 'దేవిప్రియ'. తన కవిత్వాన్ని చదరంగపు ఆటతో పోల్చుకుంటూ, 'అక్షరాలు దేని గడిలో అవి పడిపోతాయి' అంటూ, 'గణితం, రసాయనం, అలంకారం కలిసిన ప్రతిసారీ ఒక నూతన పద్యం పుడుతుంది' అంటూ తన కవితా ప్రక్రియ రహస్యాన్ని తాను తెలుసుకుని ఆవిష్కరించగల సత్తావున్న కవి దేవిప్రియ. గతాన్ని, వర్తమానాన్ని, భవిష్యత్తును పునాదిగా, భవనంగా, శిఖరంగా భావించుకుని మూడింటినీ ముద్దాడి రాగల త్రి'కాలజ్ఞుడైన' కవి అతను. అన్ని కాలాలలోకీ అలవోకగా ప్రయాణం చేయగల అనితర సాధ్యుడైన కవి.

కవిగా దేవిప్రియ ప్రయాణం మొదలైంది 60లలో. చిన్ననాడు పాఠశాల గురువులే పునాది గట్టిగా వేశారు. కళాశాలలో 'కరుణశ్రీ' దగ్గర నేర్చుకున్న పాఠాలు ఛందస్సు మీద కూడా గట్టి పట్టునీ, భాషా సంపదనూ అందించాయి. నేనూ, దేవిప్రియ యిద్దరం ఎ.సి. కాలేజీలో సహాధ్యాయులం కావటం వలన కవిగా ఆయన తొలి అడుగులను దగ్గర నుంచి చూశాను. రెండు మూడేళ్లు ఇద్దరం కలిసి నడక నేర్చుకున్నాం. ఆ నడకలోనే అర్థమైంది దేవిప్రియ చూపు లోతైనదని. బి.ఎ. మొదటి సంవత్సరంలో నేనూ, బీనా తరగతి గదిలో చేసే అల్లరిని నిశ్శబ్దంగా గమనించే దేవిప్రియ – అప్పటికింకా ఖాజా హుస్సేన్‌గానే మాకు తెలుసు – రెండవ సంవత్సరంలో ఒక ఛందోబద్ధ కావ్యాన్ని, తన చేతిరాతతో ఉన్నదాన్ని నా చేతిలో పెట్టి చదవమన్నాడు. దేవిప్రియ కలం పేరుగా అప్పటికే పెట్టుకున్నాడు. రోజూ క్లాసులో ప్రశాంతంగా చిరునవ్వులు చిందించే ఈ పిల్లవాడికి ఇంత శక్తి సామర్థ్యాలున్నాయా అని ఆశ్చర్యపోయాం. ఇతను పెద్దయ్యాక తప్పక నారాయణరెడ్డిగారంతటి కవి అవుతాడు, అప్పుడు మనం ఇతని ఆటోగ్రాఫ్ కోసం పరిగెత్తాలి కదా అనుకున్నాం. ఇప్పుడే ఆటోగ్రాఫ్ తీసుకుందామా అని దురాశపడ్డాం.

మూడో ఏడాది దేవిప్రియ సుగమ్‌బాబుని తీసుకుని మా ఇంటికొచ్చాడు. అతని వెనకే కిరణ్‌బాబు.

ఆమె ప్రపంచంలో

కె. శివారెడ్డి

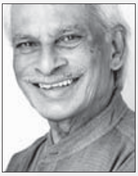

ఆమె ప్రపంచంలో ఆమె
మన ప్రపంచంలో మనం
రెండు ప్రపంచాలు
ఎక్కడో విడివడ్డాయి–
మళ్ళీ కలుస్తాయా! చెప్పలేం–

ఆమె ప్రపంచం ఎలా వుంటుందో
ఎలా కలగంటుందో చెప్పలేం–
ఆమె ప్రపంచంలో
రోడ్లు కదులుతాయా
పక్షులెగురుతాయా,
చెట్లు పాడతాయా చెప్పలేం –
బహుశా కన్నీటిబొట్లని దారానికి
గుచ్చుతూ ఎవరో ఒక ఆవిడ
చెట్టుకింద కూచుని
మంచు మైదానాల మీదుగా,
మహోద్ధృతంగా
ఒక రైలు దూసుకెడుతూ వుంటుంది
ఏవేవో బాల్యపు కలలు,
యౌవనపు స్వప్నాలు
అడ్డదిడ్డంగా పరుగెడుతూ చిక్కుపడతాయి
ఓ జవనాశ్వం ఓడ మీంచి
సముద్రంలోకి దూకుతుంది–
ఇసుక తెన్నెల మీద
బాలుడెవరో అశ్వాన్ని అధిరోహించాలని–
ఆమె లోకంలో
చనిపోయిన పాములుంటాయా
పడగెత్తిన నాగులుంటాయా
కాళ్లకు మువ్వలపట్టాలతో
చెంగుచెంగున ఎగురుతున్న
ఆడపిల్లల బృందాలుంటాయా–
సరస్సు మీంచి ఒక్కసారి లేచిన
కొంగల గుంపులుంటాయా
శిథిలమయిన ఆలయాలు
పడిపోయిన బంగళాలు
సాలెగూళ్లతో నిండిన చీకటిగుహలూ
గోడమీద నిలబడ్డ సింహం జూలూ
వదిలేయబడి, ఎండిపోయిన
ఉద్యానవనాలుంటాయా
గడ్డం కింద చేయి పెట్టి
ఏకాకిగా సింహాసనం మీద
చింతలో మునిగిపోయిన
ముసలి రాజుగారుంటారా–
కాశీ గంగా నదులుంటాయా
రహస్య గోదావరులుంటాయా
సుషుప్తిలో మునిగిన
చిత్రవర్ణ కథనాలుంటాయా–
కాకులు దూరని కారడవులుంటాయా
మంచు కురుస్తున్న రాత్రులూ
వెన్నెల వానలుంటాయా–
తెలియదు, తెలియదు–
ఒక పక్కకి ఒరిగిన ఆమె ప్రపంచంలో
ఏమున్నా లేకపోయినా
వెలుగుతున్న కళ్లతో
మెళ్లో రెండు పలచని పూదండలతో
బక్కగా సన్నగా
నిలబడ్డ నవ వధూవరులు మాత్రం
తప్పకుండా వుంటారు
తప్పకుండా వుంటారు ■

ప్రియమిత్రుడు, దేవిప్రియ సహచరి రాజ్యలక్ష్మిని
అచేతనంగా ఆసుపత్రిలో చూసి...
('పక్కకి ఒత్తిగిలితే' కవితాసంపుటి నుంచి)

ఒక మనిషి గురించి

బాలసుధాకర్ మౌళి 9676493680

ఆ మనిషి పేరు దేవిప్రియ

ఎప్పుడో ఎనిమిదో తరగతిలో శ్రీశ్రీ 'మహాప్రస్థానం', రావూరి భరద్వాజ 'వెలుతురు చినుకులు' చదివింతర్వాత ఆ చదివిన వాక్యాల మత్తు కొన్నాళ్లుపాటు వెంబడించిన తర్వాత ఇక ఆ తర్వాతంతా వొక ఎడారి. ఒక ఎడారితనం నా ముందు ఆవరించినట్టయింది. కవిత్వం కోసం లోపల ఆవురావురమని చస్తున్నా కవిత్వం దొరకట్లేదు. భిన్నభిన్న ప్రాంతాల కవిత్వాన్ని అందుకునే దారి తెలియదు. పుస్తకాలు కొనుక్కోడానికి డబ్బులెక్కడివి ?

ఆ సమయంలో శివారెడ్డి గారు రక్షించారు. శివారెడ్డి గారి కవిత్వం లోలోపల దొలుస్తూ యింకా లోపలి లోపలి పొరల్లోకి చొరబడి నిలువలేనితనం వొకటి అనుభవిస్తున్న వొకానొక వేళ దేవిప్రియ అనే పేరు పరిచయమైంది. అప్పటికి పత్రికల్లో దొరికినంత మేరా ఆయన కవిత్వం చదివాను. దేవిప్రియ గారు శివారెడ్డి గారిపై, శివారెడ్డి గారు దేవిప్రియ గారిపై రాసిన కవిత్వమూ చదివాను. 'దేవిప్రియ కవిత్వం చదివితీరాలి.' లోపల ఆ కాంక్ష అలా విస్తరించుకుంటూ సాగుతుంది. 'దేవిప్రియ రాసిన కవిత్వమంతా నావద్దకు రావాలి. ఎలా నా సొంతం అవుతుంది? ఎలా?' సతమతమవుతున్నాను. అల్లల్లాడుతున్నాను. గ్రంథాలయాలలో ఎంత శోధించినా కవిత్వం దొరకట్లేదు. గ్రంథాలయాల్లో ఆధునిక కవుల కవిత్వం మచ్చుకి కూడా దొరకని స్థితి.

కవిని, కవిత్వాన్ని అన్వేషించటం ఎప్పుడూ వొక ఉద్విగ్నవాతావరణంలో నడయాడటమే. కవి గొప్ప ప్రేరేపకుడయితే ఆ కవి ఆనందాలూ, దుఃఖాలూ, ఆలోచనలూ, ఆకాంక్షలూ, కోపాలూ, పోరాటాలూ సమస్తం మనవౌతాయి. కవితోపాటే మనం బతుకుతాం. కవి నడయాడిన స్థలాల్లో, కవి బతికిన సందర్భాల్లో కవితో బాటూ మనమూ కలిసి అడుగులు వేస్తాం.

'దేవిప్రియ కవిత్వం'తో నడవటం ఎప్పటికీ వొక తాజాదనం. వొక పొద్దుపొడుపు.

మొత్తానికి దేవిప్రియ నెమ్మదిగా నాకు అందడం మొదలుపెట్టారు. అమ్మచెట్టు, నీటిపుట్ట, తుఫానుతుమ్మెద, చేపచిలుక, గంధకుటి మొదటిసారి ఈ పేర్లు విన్నప్పుడు – ఆ పదబంధాలన్నీ నాలో వొక కుదుపుని కలిగించాయి. ఒక ఆసక్తిని రేపాయి. అడపాదడపా దేవిప్రియ గారి కవిత్వం చదువుతూ చదువుతూ వొకానొక రోజు 'చేపచిలుక' ని చదివాను. కొత్తగా అనిపించింది. ఆశ్చర్యం. కొన్నిరోజులకు ఆ ఏడాదే అచ్చయిన 'గాలిరంగు' వచ్చింది. మళ్లీ ఆశ్చర్యం. దేవిప్రియ గారి కవిత్వమంతా నాకు గొప్ప ఆశ్చర్యం. కవి చూపు చాలా పదునుదేరిన చూపు. 'అరణ్యపురాణం' దేవిప్రియ గారే పంపారు. అరణ్యపురాణం ఎంతగా నచ్చిందంటే ఆ పేరుతో, అందులోని కవితలతో పూర్తిగా connect అయినంత. 'అరణ్యపురాణం'లోని 'సూర్యుడా ! అని మొదలైన కవిత ' యిప్పటికీ చెవుల్లో మార్మోగుతుంది.

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Kavitaa+54

* * *